

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0) 33 723 550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 53/26-05, 37-05/08

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
na dan 31.12 2007. godine**

JP ELEKTROPRIVREDA BiH d.d. - SARAJEVO

Sarajevo, decembar 2008. godine

MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA

1. Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja **Javnog preduzeća „Elektroprivreda BiH“ d.d. - Sarajevo** (u daljem tekstu – Društvo), koji uključuju Bilans stanja na dan 31.12.2007. godine, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama na kapitalu i Izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja je završila na taj dan, uključujući i primjenjene značajnije računovodstvene politike.
2. Uprava je odgovorna za sastavljanje i objektivan prikaz priloženih finansijskih izvještaja, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Odgovornost Uprave uključuje: utvrđivanje, uvođenje i održavanje internih kontrola relevantnih za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u kojima neće biti značajnijih pogrešnih prikazivanja uzrokovanih prevarom ili pogreškom; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i stvaranje razumnih računovodstvenih procjena u datim okolnostima. Naša je odgovornost izraziti mišljenje o tim finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije.
3. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima. Ti standardi zahtijevaju pridržavanje revizora etičkih pravila, te planiranje i provođenje revizije kako bi se steklo razumno uvjerenje o tome da u finansijskim izvještajima nema značajnih pogrešnih prikazivanja. Revizija uključuje obavljanje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama prikazanim u finansijskim izvještajima. Odabir postupaka ovisi o prosudbi revizora, uključujući i procjenu rizika značajnih pogrešnih prikazivanja u finansijskim izvještajima zbog prevara ili pogrešaka. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su važne za sastavljanje, te objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja, kako bi odredio revizijske postupke primjerene datim okolnostima. Revizija uključuje i ocjenjivanje prikladnosti primijenjenih računovodstvenih politika i razboritost računovodstvenih procjena Uprave, kao i ocjenu cjelokupnog prikaza finansijskih izvještaja. Vjerujemo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni i prikladni za osiguravanje osnove za izražavanje našeg mišljenja.
4. Provedenom revizijom utvrdili smo da:
  - **usvojene politike otpisa potraživanja i računovodstveni postupci koji se primjenjuju imaju uticaja na rezultate poslovanja i nisu u potpunosti usklađeni i ne provode se prema zahtjevima iz Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i MRS 18 – Prihodi, radi čega i iznos otpisanih potraživanja od 5.216.785 KM nije knjižen na teret rashoda, već je pozivajući se na MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, knjižen na teret kapitala, bez dodatnog objavljivanja o tome. Zbog usvojene politike vođenja potraživanja i neiskazivanja ročne strukture, mi ne možemo potvrditi pravilnost iskazanih potraživanja od distributivnih kupaca, iznos potraživanja čija je naplata neizvjesna, a nisu otpisana, kao ni njihov ukupan efekat na finansijske izvještaje, što smo šire pojasnili u tački 5.5. Izvještaja;**
  - **izostale su i aktivnosti na pravovremenom priznavanju rezervisanja po osnovu sudskih sporova koji se vode protiv Društva, u skladu sa zahtjevima iz MRS 37 – Rezervisanja, potencijalna sredstva i potencijalne obaveze, iako su postojale pouzdane informacije o tome, a na što su ukazivale i prethodne revizije, radi čega obračunata rezervisanja u iznosu od 5.330.128 KM nisu teretila rezultate poslovanja, već su pozivajući se na MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, knjižena na teret kapitala, bez objavljivanja o tome, o čemu smo pojasnili u tački 5.7. Izvještaja;**

- nepotpuno poštivanje procedura propisanih Zakonom o javnim nabavkama BiH i njegovim provedbenim aktima, zbog neadekvatne primjene kvalifikacionih i kriterija za dodjelu ugovora i nedosljednost prilikom vrednovanja ponuda u postupcima dodjele ugovora putem otvorenih postupaka, dodjele ugovora putem pregovaračkih postupaka bez objavljivanja obavještenja, u kojima nije osigurana konkurentnost i transparentnost, dok su u pojedinim slučajevima nabavke vršene bez provođenja propisanih postupaka, o čemu smo detaljno pojasnili u tački 5.12. Izvještaja;
  - u bilansu stanja i dalje se iskazuju stavke po osnovu transakcija iz internih odnosa, radi čega su sredstva i obaveze Društva na datum bilansa precijenjeni za 377.634.626 KM, što nema uticaja na finansijski položaj i rezultate poslovanja, ali nije u skladu sa zahtjevima iz paragrafa 89. i 90. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, o čemu smo šire pojasnili u tački 5.9. Izvještaja;
5. Po našem mišljenju, osim učinaka na finansijske izvještaje navedene u prethodnom odjeljku, finansijski izvještaji daju istinit i fer prikaz finansijskog položaja Javnog preduzeća „Elektroprivreda BiH“ d.d. - Sarajevo na dan 31.12.2007. godine, rezultate poslovanja i novčani tok za godinu koja je tada završena, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Bez daljne kvalifikacije našeg mišljenja, skrećemo pažnju i na slijedeće:

Iako je u periodu od izvršenog upisa i registracije dioničkog kapitala iskazana dobit u poslovanju, u ukupnom iznosu od 19.589.516 KM, stvarni efekti rezultata poslovanja iskazali su se na kapitalu, prema kojima je povećan gubitak. Osnovni kapital Društva, u odnosu na registrovani je značajno smanjen. Na osnovu obavljene predmetne revizije, mi nismo u mogućnosti kvantificirati ukupan iznos dosadašnjeg gubitka iz poslovanja, a samim tim ni stvarni iznos osnovnog kapitala. Organi upravljanja nisu razmatrali, niti su od strane osnivača poduzete aktivnosti u vezi značajnog smanjenja osnovnog kapitala, o čemu je konstatovano u tački 5.8. Izvještaja.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl.oec.

Generalni revizor

mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ž A J

BILANS STANJA NA DAN 31.12.2007. GODINE.....	1
BILANS USPJEHA	2
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31.12.2007.	2
IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA ZA 2007. GODINU, ...	3
ZAKLJUČNO SA 31.12.2007.	3
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU	4
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31.12.2007. GODINE	4
1 UVOD.....	5
2 PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	5
3 OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU	6
4 REZIME.....	6
5 NALAZI I PREPORUKE	7
5.1 Sistem internih kontrola	7
5.2 Zakonska usklađenost i računovodstveni sistem	8
5.3 Upravljanje, rukovođenje, planiranje i izvještavanje.....	9
5.4 Stalna sredstva	11
5.5 Potraživanja	13
5.6 Novac i novčani ekvivalenti.....	16
5.7 Obaveze	16
5.8 Kapital	17
5.9 Prihodi.....	18
5.10 Rashodi.....	19
5.11 Sudski sporovi	21
5.12 Javne nabavke	21
5.13 IT sistem	24
5.14 Komentar	24

BILANS STANJA na dan 31.12.2007. godine

O p i s	2007.	2006.
STALNA SREDSTVA	2.830.098.912	2.852.816.668
Stalna nematerijalna sredstva	2.574.997	2.997.867
- Patenti, licence i zašt. znakovi, koncesije i ost. prava	190.653	2.213.864
- Računarski programi – software	1.853.155	164.895
- Druga (u pripremi) i ostala nematerijalna sredstva	369.383	389.091
- Avansi za stalna nematerijalna sredstva	161.806	230.017
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.661.192.548	2.689.808.232
- Zemljišta	76.338.201	75.939.100
- Građevinski objekti	1.616.746.648	1.655.152.894
- Postrojenja i oprema	819.998.664	852.057.913
- Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	146.301.329	87.307.087
- Stambene zgrade i stanovi	364.901	366.978
- Avansi za stalna nematerijalna sredstva	1.442.805	18.984.260
Ostala stalna materijalna sredstva	892.023	882.540
Dugoročna finansijska ulaganja i zajmovi	145.149.962	127.380.932
- Udjeli u pridruženim pravnim licima	1.860.918	1.860.918
- Udjeli u zavisnim društvima i drugim povezanim licima	4.241.372	4.160.352
- Udjeli u nepovezanim pravnim licima	1.291.303	1.291.303
- Dati zajmovi, depoziti i kaucije	137.756.369	120.068.359
Dugoročna potraživanja	15.185.693	25.041.271
Dugoročna razgraničenja	5.103.689	6.705.826
Unaprijed plaćeni troškovi i ostala dugoročna razgraničenja	5.103.689	6.705.826
TEKUĆA SREDSTVA	733.890.364	706.878.951
Zalihe	84.332.457	81.776.569
Potraživanje od prodaje	101.559.167	93.202.489
Druga kratkoročna potraživanja	385.024.980	379.381.257
Kratkoročni finansijski plasmani	7.660.522	629.329
Novac i novčani ekvivalenti	152.847.673	151.495.130
Aktivna vremenska razgraničenja	2.465.565	394.177
UKUPNA AKTIVA	3.563.989.276	3.559.695.619
Vanbilansna evidencija	5.694.665.577	5.533.020.677
KAPITAL	2.849.782.023	2.838.249.437
- Upisani osnovni kapital	3.035.556.596	3.035.556.596
- Revalorizacione i prenesene rezerve	686.933.236	688.149.681
- Akumulirana (zadržana) dobit	26.130.664	13.387.172
- Akumulirani gubitak	898.838.473	898.844.012
OBAVEZE	714.207.253	721.446.182
Dugoročne obaveze	244.893.678	260.287.036
- Dugoročne finansijske obaveze	82.751.288	98.773.852
- Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	162.142.390	161.513.184
Kratkoročne obaveze	469.313.575	461.159.146
- Kratkoročne finansijske obaveze	394.057.263	397.999.594
- Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze	74.649.096	57.575.134
- Pasivna vremenska razgraničenja	607.216	5.584.418
UKUPNA PASIVA	3.563.989.276	3.559.695.619
Vanbilansna evidencija	5.694.665.577	5.533.020.677

Uprava je usvojila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni od strane Nadzornog odbora na sjednici održanoj 27.02.2008. godine.

BILANS USPJEHA
za godinu koja je završila 31.12.2007.

O p i s	2007.	2006.
Prihodi od prodaje	723.971.918	641.237.716
Troškovi prodaje	739.034.870	665.523.789
Usklađivanje vrijednosti zaliha		
Bruto dobit	15.062.952	24.286.073
Troškovi distribucije		
Troškovi uprave i administracije		
Drugi operativni rashodi	862.748	557.442
Dobit od operativnih aktivnosti		
Gubitak od operativnih aktivnosti	15.925.700	24.843.515
Prihodi od udjela u dobiti pridr.društava	81.020	
Drugi finansijski prihodi	17.144.491	13.288.067
Prihodi po osnovu promj.vrijedn.(revalorizacije) i dr.		6.711.894
Dobici od prodaje stalne imovine	34.905	
Ostali prihodi	24.030.664	39.646.692
Rashodi (gubici) od ulaganja u dr.povez.društvima	18.964	
Rashodi po osnovu kamata	1.448.276	
Drugi finansijski rashodi	2.111.226	44.767
Gubici od umanjenja vrijednosti stalne imovine		86.882
Gubici od prodaje stalne imovine	2.208.611	63.873
Ostali rashodi	8.042.619	29.243.944
Dobit prije poreza	11.535.684	5.363.672
Porez na dobit		
Neto dobit perioda	11.535.684	5.363.672

Uprava je usvojila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni od strane Nadzornog odbora na sjednici održanoj 27.02.2008. godine.

**IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA za 2007. godinu,
zaključno sa 31.12.2007.**

O p i s	Oznaka	IZNOS tekuća godina	IZNOS prethodna godina
Gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti			
1		11.535.684	5.363.672
Usklađivanje za:			
2	(+)		
3	+(-)		2.534.707
4	(+)	133.682.752	139.570.144
5	+(-)		
6	+(-)		
7	+(-)		
8	+(-)		
9	Svega 2 do 8	133.682.752	142.104.851
10	+(-)	(2.555.888)	1.260.111
11	+(-)	(8.356.678)	9.835.573
12	+(-)	4.258.442	(1.055.600)
13	+(-)	(515.839)	(381.925)
14	+(-)	20.518.273	(14.605.588)
15	+(-)	(2.839.130)	(2.886.292)
16	+(-)	(4.953.177)	51.333.997
17	Svega 9 do 16	5.556.003	34.000.276
18	A. Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+9+17)	150.774.439	181.468.799
Gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti			
19	- (+)	422.870	(2.534.707)
20	- (+)	(105.076.550)	(56.584.119)
21	- (+)	(81.020)	(24.502)
22	- (+)		
23	- (+)		(16.774.968)
24	- (+)		
25	- (+)	(4.889.400)	
26	- (+)	(19.829.803)	
27	- (+)	(437.613)	
28	B. Neto gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti (19 do 27)	(129.891.516)	(75.918.296)
Gotovinski tok od finansijskih aktivnosti			
29	(+)		
30	(-)	(1.216.445)	
31	- (+)		
32	(+)	13.410.872	(9.588.974)
33	(-)	(32.938.153)	68.374.766
34	(-)		
35	- (+)	1.213.347	5.665.581
36	C. Neto gotovinski tok od finansijskih aktivn. (29 do 35)	(19.530.380)	(64.451.373)
37	Neto povećanje (smanjenje) gotov. na rač.i blagajni (A+B+C)	1.352.543	41.099.130
38		151.495.130	110.396.000
39		152.847.673	151.495.130
40	Neto povećanje (smanjenje) gotov. na rač.i blagajni (39-38)	1.352.543	41.099.130

Uprava je usvojila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni od strane Nadzornog odbora na sjednici održanoj 27.02.2008. godine.

**IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU
za godinu koja je završila 31.12.2007. godine**

O p i s	Upisani vlasnički kapital	Revalorizacione rezerve	Akumulirana nerasp. dobit/ nepokr. gubit.	UKUPNO
Stanje na dan 31.12.2005.	3.445.625.325	787.860.742	(1.030.043.058)	3.203.443.009
Učinci promj. u račun. politikama	(410.068.729)	(140.330.742)	189.068.611	(361.330.860)
Učinci ispravke grešaka				
Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2005. g. odn. 01.01.2006.g	3.035.556.596	647.530.000	(840.974.447)	2.842.112.149
Učinci revalor.mat. i nem. sred.		(2.549.651)	3.605.154	1.055.503
Neto dobit perioda			5.363.672	5.363.672
Objavljene divid.i drugi oblici raspodjele dobiti i pokr.gubitka				
Emisija dion.kapitala i dr.oblici povećanja ili smanjenja osn.kapitala				
Stanje na dan 31.12.2006.	3.035.556.596	644.980.349	(832.005.621)	2.848.531.324
Učinci promj. u račun. politikama				
Učinci ispravke grešaka		43.169.332	(53.451.219)	(10.281.887)
Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2006.g. odn. 01.01.2007.g	3.035.556.596	688.149.681	(885.456.840)	2.838.249.437
Učinci revalorizacije mat. i nem. sred.		(1.216.445)	1.213.347	(3.098)
Ostali dobici (gubici) perioda koji nisu iskazani u bilansu uspjeha			452.871	
Neto dobit perioda			11.535.684	11.535.684
Objavljene divid.i drugi oblici raspodjele dobiti i pokr.gubitka				
Emisija dionič.kapitala i dr.oblici povećanja ili smanjenja osn.kapitala				
Stanje na dan 31.12.2007.	3.035.556.596	686.933.236	(872.707.809)	2.849.782.023

Uprava je usvojila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Isti su usvojeni od strane Nadzornog odbora na sjednici održanoj 27.02.2008. godine.

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA JP ELEKTROPRIVREDA BiH d.d. - SARAJEVO ZA 2007. GODINU

1 UVOD

Javno preduzeće Elektroprivreda BiH d.d. – Sarajevo je pravno lice osnovano radi obavljanja elektroprivredne djelatnosti od posebnog društvenog interesa i upravljanja elektroenergetskim sistemom. Na osnovu provedene privatizacije dijela državnog kapitala u visini od 10 % osnovnog kapitala, Rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu iz 2004. godine, preduzeće je registrovano kao dioničko društvo.

Skraćeni naziv subjekta je: JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo (u daljem tekstu – Društvo). Društvo obavlja djelatnosti proizvodnje i distribucije električne energije, snabdijevanja, trgovanja, zastupanja i posredovanja na domaćem tržištu električne energije, uvoza i izvoza električne energije, radi sticanja dobiti. Djelatnosti proizvodnje i distribucije električne energije za nekvalificirane (tarifne) kupce, kao i snabdijevanje istih kupaca obavljaju se kao javne usluge. Društvo posluje kao jedinstven pravni subjekt, a po organizaciono tehnološkoj strukturi složen je sistem, organizovano po funkcionalnom, procesno radnom i teritorijalnom principu. Radi obavljanja djelatnosti i ostvarivanja poslovnih funkcija U Društvu organizovani su Direkcija i dijelovi Društva. Dijelovi Društva imaju status podružnice. U okviru Direkcije, organizovane u sjedištu, obavljaju se poslovi razvoja i investicija, ekonomski, pravni, kadrovski i opći poslovi. Dijelovi Društva iz oblasti proizvodnje električne energije su Hidroelektrane na Neretvi, Termoelektrana Kakanj i Termoelektrana Tuzla, a iz oblasti distribucije Elektrodistribucija Bihać, Elektrodistribucija Mostar, Elektrodistribucija Sarajevo, Elektrodistribucija Tuzla i Elektrodistribucija Zenica. Unutrašnja organizacija uređana je Statutom i Pravilnikom o organizaciji.

Društvo ima većinske udjele u društvima: Iskraemeco d.o.o. Sarajevo, Eldis Tehnika d.o.o. Sarajevo i Hotel Makarska d.o.o. Makarska, Republika Hrvatska.

Sjedište Društva je u Sarajevu, Vilsonovo šetalište 15.

Na dan 31.12.2007. godine, u Društvu je bilo 5.013 uposlenih.

2 PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije je da se na temelju provedene revizije izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procijenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovinu, kao i sposobnost da otkrivaju i spriječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, u periodu septembar – novembar 2008. godine. Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitali smo procese vezane za zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, upravljanje i rukovođenje, planiranje poslovnih aktivnosti, imovinu i kapital, potraživanja i obaveze, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove i procedure javnih nabavki. Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja za koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvještavanje.

Svi iznosi u izvještaju iskazani su u KM.

3 OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH po četvrti put obavlja reviziju finansijskih izvještaja JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo. Ured nije vršio reviziju za 2006. godinu. U vezi preporuka datih u prethodnoj reviziji, provedenom revizijom konstatovali smo da iste nisu u potpunosti implementirane, posebno u slijedećem dijelu:

- na datum bilansa konta internih dugovanja i potraživanja i dalje su otvorena;
- još uvijek nije uvedeno praćenje prihoda i rashoda po mjestu i nosiocima ovih bilansnih pozicija, što podrazumijeva uređenje internih odnosa i obračun zajedničkog prihoda sa jasno utvrđenim kriterijima za raspodjelu ukupnog prihoda na dijelove Društva;
- politike otpisa sumnjivih, spornih i utuženih potraživanja nisu u potpunosti usaglašene sa zahtjevima iz općeprihvaćenih računovodstvenih načela, koje uključuju Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodne računovodstvene standarde (MRS);
- vrednovanje složenosti poslova iz Pravilnika o plaćama nije bilo usklađeno sa Kolektivnim ugovorom po svim grupama složenosti poslova. Metodologija vrednovanja radnih mjesta i vrednovanje radnih mjesta usklađeni su sa Kolektivnim ugovorom elektroprivredne djelatnosti u Federaciji BiH i primjenjuju se od 01.01.2008. godine;
- iako su pokrenute aktivnosti u cilju rješavanja imovinsko-pravnih odnosa i zaštite imovine koja nije u posjedu Društva, posebno nad objektima u drugim državama, nisu evidentni značajniji pomaci;

Revizija finansijskih izvještaja i za 2007. godinu obavljena je od strane vanjskog revizora. O Bilansu stanja na dan 31.12.2007. godine, dato je uslovno mišljenje, a o Bilansu uspjeha, Izvještaju o promjenama u kapitalu i Izvještaju o gotovinskim tokovima za godinu koja je završila 31.12.2007. godine, nije izraženo mišljenje.

4 REZIME

Izvršenom revizijom finansijskih izvještaja JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo za 2007. godinu, konstatovali smo propuste i nepravilnosti. U cilju otklanjanja istih, dali smo slijedeće preporuke:

- *dosljedno i u potpunosti poštivati sve interne akte i kontinuirano pratiti njihovu realizaciju;*
- *u potpunosti postupati u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH i zahtjevima MSFI i MRS;*
- *postojeću IT aplikaciju potraživanja dograditi i poboljšati računovodstveni sistem, radi pravovremenog poduzimanja mjera i donošenja adekvatnih odluka u cilju tačnog i pouzdanog izvještavanja;*
- *izvještaj o radu i poslovanju Društva podnositi Parlamentu Federacije BiH najmanje jednom godišnje;*
- *kontinuirano pratiti informacije u vezi vrijednosti stalnih sredstava i blagovremeno pokrenuti aktivnosti i postupati prema zahtjevu iz paragrafa 9. MRS 36 – Smanjenje vrijednosti sredstava;*
- *intenzivirati aktivnosti vezane za obezbjeđenje dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina kod nadležnih sudova;*
- *važće Uputstvo o utvrđivanju, praćenju i vođenju sumnjivih i spornih potraživanja po osnovu isporučene električne energije i ostalih dobara i usluga u potpunosti uskladiti sa zahtjevima iz Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i MRS 18 – Prihodi;*
- *prenos potraživanja po svim osnovama vršiti u skladu sa dopunjenim Uputstvom, utuženja vršiti blagovremeno, a otpis potraživanja po automatizmu, bez prijedloga Stručnog tima;*
- *obezbjediti iskazivanje potraživanja po ročnosti;*
- *priznavanje i iskazivanje obračunatih rezervisanja vršiti isključivo u skladu sa MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva;*
- *postojeću IT aplikaciju dograditi i obezbjediti iskazivanje obaveza po ročnosti;*

- *upoznati osnivače o značajnom smanjenju osnovnog kapitala, radi poduzimanja aktivnosti iz nadležnosti;*
- *izvršiti konačno usaglašavanje i uspostaviti vođenje internih odnosa između Direkcije i dijelova Društva na način da se pravovremeno zatvaraju konta internih odnosa;*
- *postojeće interne akte dopuniti, posebno u dijelu praćenja prihoda i rashoda po mjestu i nosiocima, što podrazumijeva uređenje internih odnosa i obračun zajedničkog prihoda sa jasno utvrđenim kriterijima za raspodjelu ukupnog prihoda na dijelove Društva;*
- *donijeti akt o kriterijima i mjerilima za ocjenu rezultata rada zaposlenika, u skladu s važećim granskim kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu, a prema ostvarenim rezultatima rada;*
- *isplatu stimulacija vršiti na osnovu izvršene ocjene o radu zaposlenika, a isplate nagrada i stimulacija menadžerima vršiti u skladu sa važećim aktima;*
- *preispitati dosadašnji način utvrđivanja i ocjene kriterija u otvorenim postupcima dodjele ugovora;*
- *u svim slučajevima nabavki dosljedno i u potpunosti postupati u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH i njegovim provedbenim aktima;*
- *u cilju eliminacije moguće ljudske greške na unosu podataka, automatizovati razmjenu podataka između aplikacijskih sistema;*
- *u razmjeni podataka sa vanjskim sistemima implementirati adekvatne IT kontrole;*
- *planirati integralni aplikacijski sistem koji će obezbijediti brže i pouzdanije izvještaje, lakše održavanje i razvoj sistema.*

5 NALAZI I PREPORUKE

5.1 Sistem internih kontrola¹⁾

Nadzorni odbor, Uprava i Odbor za reviziju imaju posebnu dužnost i odgovornost da osiguraju pouzdan i adekvatan sistem internih kontrola. Pored postupaka internih kontrola koje treba da obavljaju svi zaposleni, u Društvu je kao posebna organizaciona jedinica uspostavljena i Služba interne kontrole. Dijelovi Društva usvojili su SQ procedure za sve procese rada. Nismo se uvjerali da se sve pisane procedure i uputstva dosljedno i u potpunosti primjenjuju, što je u jednom dijelu potvrđeno od strane Centralne popisne komisije. Nedostaci koji se navode u Elaboratu, ponavljaju iz godine u godinu, a odnose se na: nepoštivanje definisanih procedura i uputstava kod zaduživanja, razduživanja i prenosa zaduženja sa jednog korisnika (i uposlenika i dijelova Društva) na drugog (stalna sredstva, sitan inventar i materijal); u pojedinim slučajevima, prije kolaudacije investicije i ekonomsko-knjigovodstvenog aktiviranja investicije, ne vrši se tehnički prijem, ili ako se vrši, prijem se obavlja bez stvarnog izlaska na teren; značajan broj dokumenata zadržava se u pratećim službama, umjesto da se odmah dostavlja u knjigovodstvo; popisom se i dalje utvrđuju viškovi, posebno neevidentirane donirane opreme, što jasno ukazuje na nedovoljnu pažnju u vezi raspolaganja i korištenja iste.

Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama nije bio usuglašen sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS). Izostalo je potpuno finansijsko izvještavanje u pogledu primjene istih. U Direkciji nisu postojale ni pisane

---

Sistem internih kontrola¹⁾ -prema Međunarodnom standardu revizije (ISA 315), označava sve politike i postupke usvojene od strane rukovodstva pravnog subjekta radi pomoći u postizanju svojih ciljeva u smislu obezbjeđenja, u mjeri u kojoj je to moguće, urednog i efikasnog poslovanja, uključujući pri tome pridržavanje utvrđene politike rukovodstva, zaštitu imovine, sprečavanje i otkrivanje prevara i grešaka, tačnost i potpunost računovodstvenih evidencija i blagovremenu izradu pouzdanih finansijskih informacija

Interne kontrole, prema izvještaju Komiteta sponzorskih organizacija Tredeve komisije (Comitte od Sponsoring Organisations of the Treadway Commission – COSO), definišu se kao proces, ustanovljen i vođen od strane upravnog (nadzornog) odbora, uprave i drugog osoblja, a cilj mu je da obezbjedi razumno uvjerenje vezano za postizanje ciljeva u slijedećim kategorijama: efikasnosti i uspješnosti poslovanja, pouzdanosti finansijskog izvještavanja, saglasnosti sa postojećim zakonima i propisima i zaštita imovine od neovlaštenog prisvajanja, korištenja ili otuđenja.

procedure u vezi postupanja sa knjigovodstvenom dokumentacijom. U pojedinim slučajevima, konstatovali smo i pogrešna knjiženja pojedinih vrsta troškova, zbog nepravilne klasifikacije. Izostala je i primjena granskog Kolektivnog ugovora. Nisu poštovane ni pisane procedure vezane za isplatu stimulativnog dijela plaća. Isplata stimulacija vršena je bez pojedinačne ocjene rezultata zaposlenika. Stipendije su dodijeljene bez javnog oglašavanja, što nije u skladu sa vlastitim aktima o dodjeli stipendija.

U 2008. godini donesen je novi Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama, kojim su pored ostalog uređene i procedure postupanja sa knjigovodstvenim dokumentima.

Dosljedno i u potpunosti poštivati sve interne akte i kontinuirano pratiti njihovu realizaciju.

5.2 Zakonska usklađenost i računovodstveni sistem

Društvo je implementiralo Zakon o javnim preduzećima u Federaciji BiH ("Sl.novine Federacije BiH" br: 8/05). Donesen je trogodišnji plan poslovanja, usvojen Etički kodeks, imenovan Odbor za reviziju i uspostavljen Odjel za internu reviziju.

Društvo nije u potpunosti postupilo u skladu sa odredbama člana 3. i 13. Zakona o računovodstvu i reviziji Federacije BiH („Sl.novine Federacije BiH“ br: 32/05), kojim je propisana obavezna primjena Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS), jer:

- **na datum bilansa nije sačinilo zabilješke, koji čine sastavni dio seta finansijskih izvještaja, što se izričito zahtjeva paragrafom 8. i 105. MRS 1 – Prezentiranje finansijskih izvještaja;**
- **nije dalo eksplicitnu i bezrezervnu izjavu o usklađenosti finansijskih izvještaja sa MSFI-ima, što se zahtjeva paragrafom 3. MSFI 1 – Prva primjena Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i paragrafom 14. MRS 1 – Presentacija finansijskih izvještaja;**
- **nije objavilo vlastite računovodstvene politike, nije prezentiralo informacije, niti je osiguralo dodatna objavljivanja vezana za primjenu MSFI i MRS, shodno zahtjevu iz paragrafa 15. MRS 1 – Presentacija finansijskih izvještaja;**
- **nije sačinilo konsolidovani izvještaj na nivou Grupe (Društvo i društva u kojima ima većinske udjele) sa stanjem na datum bilansa, shodno zahtjevu iz MRS 27 – Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji, paragraf 1., 9. i 12.;**

Pravilnik o računovodstvu/knjigovodstvu na datum bilansa nije bio usaglašen sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i Međunarodnim računovodstvenim standardima. Novi Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama donesen je u septembru 2008. godine.

Računovodstveni sistem još uvijek nije u potpunosti unaprijeđen, posebno u dijelu IT aplikacije potraživanja, a koju zbog značaja i naglašavamo. Analitičke evidencije potraživanja vode se u službama dijelova Društva. Iste se mjesečno sravnjavaju sa knjigovodstvom, ali samo sintetički, iz razloga što aplikacije računovodstvenih analitika ne generiraju automatske naloge u glavnu knjigu računovodstvenu sintetiku. Zbog nedograđene aplikacije, analitičke evidencije kupaca ne prate promjene u slučajevima utuženja i prenosa na sumnjiva i sporna potraživanja. Prema izjavama odgovornih, to je i osnovni razlog zbog kojeg nisu u mogućnosti voditi i iskazivati ročnu strukturu potraživanja.

U potpunosti postupati u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH i zahtjevima MSFI i MRS;

Postojeću IT aplikaciju potraživanja dograditi i poboljšati računovodstveni sistem, radi pravovremenog poduzimanja mjera i donošenja adekvatnih odluka u cilju tačnog i pouzdanog izvještavanja.

5.3 Upravljanje, rukovođenje, planiranje i izvještavanje

Upravljanje i rukovođenje

Osnivači Društva su dioničari, 90 % Federacija BiH i 10 % ostali dioničari, prema rješenju Agencije za privatizaciju u Federaciji BiH, od 23.01.2004. godine.

Upravljanje, rukovođenje i nadzor uređeni su Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH i Zakonom o privrednim društvima, a detaljno razrađeni Statutom. Organi Društva su: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava, kao organi upravljanja i Odbor za reviziju, kao poseban organ.

Skupština Društva

Skupštinu Društva čine dioničari. Ovlaštenja i obaveze većinskog vlasnika državnog kapitala vrši Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije (u daljem tekstu – Ministarstvo), shodno Uredbi o vršenju ovlaštenja i obaveza organa Federacije BiH u privrednim društvima po osnovu državnog kapitala. Preostalih 10 % učešća u odlučivanju imaju ostali vlasnici kapitala, mali dioničari.

Skupština nije usvojila Izvještaj o poslovanju Društva za 2006. godinu. U zapisniku sa sjednice navodi se, da se Društvo u proteklom periodu nije pridržavalo MRS po pitanju obračuna amortizacije, evidencije zastarjelih potraživanja, zaliha i knjiženja tržišne vrijednosti stalnih sredstava. Sjednica Skupštine započeta u septembru 2007. godine, prekinuta je. Nastavak sjednice održan je 07.11.2007. godine i na istoj je razriješen Nadzorni odbor. Prethodno je Vlada Federacije BiH donijela Odluku o vanrednim mjerama zaštite državne imovine i državnog kapitala u JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo. Na Desetoj sjednici održanoj 30.06.2008. godine, Skupština je usvojila Izvještaj o poslovanju za 2007. godinu.

Nadzorni odbor

Prema Statutu, Nadzorni odbor čine predsjednik i šest članova, koje imenuje i razrješava Skupština Društva, u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH i Zakonom o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH. Statutom nije uređen način izbora člana Nadzornog odbora predstavnika malih dioničara. Mandat predsjednika i članova Nadzornog odbora traje četiri godine, sa mogućnošću ponovnog izbora bez ograničenja.

Mjesečne naknade predsjednika i članova Nadzornog odbora regulisane su posebnom odlukom Skupštine Društva iz 2004. godine. Prema istoj odluci, mjesečne naknade obračunavaju se i isplaćuju u dva dijela, u fiksnom i u ovisnosti od broja održanih sjednica. U 2007. godini održana je 41 sjednica. Obzirom da su Nadzorni odbor je redovno informisan o provedenim javnim nabavkama i aktivnostima Odbora za reviziju. Iako je Nadzorni odbor u martu 2007. godine donio zaključak kojim su Uprava i Odbor za reviziju zaduženi da sačine operativni – akcioni plan za realizaciju preporuka Ureda za reviziju institucija u FBiH u vezi izvještaja za 2005. godinu, isti nije sačinjen. U istoj godini, samo je sačinjen Operativni plan za otklanjanje primjedbi po revizorskom izvještaju vanjskog revizora za 2006. godinu.

Nadzorni odbor je upoznat o toku implementacije projekta izgradnje 29 malih hidroelektrana (MHE) na rijeci Neretvi i rijeci Ljutoj, o čemu su donesene i odgovarajuće odluke. Nadzorni odbor nije prihvatio sugestiju resornog Ministarstva u vezi naplate potraživanja od pojedinih velikih potrošača, kao ni zahtjev za preispitivanje osnovanosti raspisanog međunarodnog tendera za prodaju električne energije za 2008. godinu, već je u cjelosti podržao stavove i aktivnosti Uprave.

Nadzorni odbor imenovan 25.03.2004. godine, na period od četiri godine, razriješen je prije isteka mandata. Istoga dana, 07.11.2007. godine, imenovan je privremeni Nadzorni odbor.

Razriješeni članovi Nadzornog odbora pokrenuli su sudski spor. Početkom 2008. godine, Kantonalni sud u Sarajevu donio je rješenje kojim je uvažio njihov zahtjev i poništio Odluku o vanrednim mjerama zaštite državne imovine i državnog kapitala u JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo. Vlada Federacije BiH pokrenula je zahtjev za vanredno preispitivanje iste Odluke. Nismo upoznati o konačnom ishodu postupka.

Uprava

Poslove i aktivnosti Uprave u 2007. godini, obavljali su Generalni direktor i četiri izvršna direktora. Uprava je organizovala rad, rukovodila poslovanjem, zastupala i predstavljala Društvo i odgovorna je za zakonitost poslovanja. Uprava nije procjenjivala rizike poslovanja.

Dana, 14.11.2007.godine, privremeni Nadzorni odbor je prije isteka mandata razriješio dotadašnje članove Uprave, a imenovao nove vršioce dužnosti.

Izmjenama i dopunama Statuta iz januara 2008. godine, povećan je broj članova Uprave, prema kojima Društvo zastupaju Generalni direktor i šest izvršnih direktora. U julu 2008. godine, nakon provedenih procedura, imenovana je nova Uprava.

Odbor za reviziju

Odbor za reviziju čine predsjednik i dva člana. Poslove i aktivnosti predsjednika i članova Odbora za reviziju u 2007. godini obavljala su lica imenovana u martu 2004. godine. Po isteku mandata, nakon provedenih procedura, u martu 2008. godine imenovani su novi članovi Odbora za reviziju.

Odjel za internu reviziju

Prema Pravilniku o organizaciji, u Odjelu za internu reviziju sistematizovana su tri radna mjesta. Direktor Odjela imenovan je 2006. godine. U 2007. godini, u Odjelu za internu reviziju bila su raspoređena dva uposlenika. Nije nam prezentiran Plan aktivnosti Odjela za internu reviziju za 2007. godinu. Mjesečni izvještaji o radu redovno su sačinjavani.

Planiranje i izvještavanje

Plan i program poslovanja za 2007. godinu sačinjen je na osnovu smjernica, uputstva i procedura kojima je uređen proces planiranja. Osnov za izradu godišnjeg plana bio je trogodišnji plan poslovanja, izrađen na osnovu planiranog Elektroenergetskog bilansa za isti period i važećih cijena električne energije, a u skladu sa važećim zakonskim propisima. U Planu poslovanja nije iskazana planska cijena proizvodnje tako da se osnovni pokazatelji planiraju na bazi ukupnih prihoda i rashoda iz prethodnih godina, a ne na osnovu troškova proizvedene energije po jedinici proizvoda. U 2007. godini, od strane Uprave i Nadzornog odbora usvojen je revidirani Plan poslovanja za 2007. godinu, ali isti nije potvrđen na Skupštini Društva.

Osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

	Planirano u 2007.	Ostvareno u 2007.
Ukupan prihod	761.989.000	765.262.997
Ukupni rashodi	761.421.000	753.727.313
Dobit (gubitak)	568.000	11.535.684

U 2007. godini ostvarena je ukupna proizvodnja električne energije u količini od 6.544 GWh i za 1,1 % je manja od planirane, a za 2,8 % veća od proizvodnje ostvarene u prethodnoj godini.

Osnov za sačinjavanje Izvještaja o poslovanju bili su podaci o realizaciji Elektroenergetskog bilansa, podaci iz Prijedloga revidiranog Plana poslovanja i finansijskih izvještaja za 2007. godinu.

Izvještavanje Nadzornog odbora od strane Uprave bilo je redovno. Izostale su aktivnosti Uprave u vezi realnog smanjenja osnovnog kapitala i njegove neusaglašenosti sa registrovanim. Informacija o tome sačinjena je i dostavljena Nadzornom odboru u julu 2008. godine.

Dana, 02.07.2008.godine, Skupština Društva je na pismeni zahtjev, resornom Ministarstvu dostavila Izvještaj o poslovanju za 2007. godinu. Nismo upoznati da li je predmetni izvještaj dostavljen Parlamentu Federacije BiH, što je obaveza Skupštine prema članu 6. stav 2. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH.

Izveštaj o radu i poslovanju Društva podnositi Parlamentu Federacije BiH najmanje jednom godišnje.**5.4 Stalna sredstva**

U finansijskim izvještajima Društva, na datum bilansa, stalna sredstva iskazana su u slijedećim iznosima:

	31.12.2007.	31.12.2006.
STALNA SREDSTVA	2.830.098.912	2.852.816.668
Stalna nematerijalna sredstva	2.574.997	2.997.867
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.661.192.548	2.689.808.232
Ostala stalna materijalna sredstva	892.023	882.540
Dugoročna finansijska ulaganja i zajmovi	145.149.962	127.380.932
Dugoročna potraživanja	15.185.693	25.041.271
Dugoročna razgraničenja	5.103.689	6.705.826

Na datum bilansa, Društvo nije uskladilo vlastite računovodstvene politike sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i Međunarodnim računovodstvenim standardim, a samim tim ni politike vezane za stalna nematerijalna sredstva i nekretnine, postrojenja i opremu. Prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja nije se primjenjivao postojeći Pravilnik o knjigovodstvu i računovodstvene politike, već se u značajnom dijelu postupalo prema zahtjevima iz standarda koji se odnose na ovu imovinu, ali je izostalo objavljivanje o tome.

U okviru **stalnih nematerijalnih sredstava**, najznačajniji je software, u vrijednosti od 1.853.155 KM, nabavljen u prethodnom periodu. U 2007. godini, izvršena je njegova reklasifikacija u okviru iste grupe konta, kao i reklasifikacija troškova istraživanja i razvoja iznosu od 612.845 KM u materijalna sredstva u pripremi. Radi se o troškovima vezanim za istraživanje mogućnosti građenja i projektovanje mini hidrocentrala na rijekama Neretva i Ljuta. Ostale promjene na ovim sredstvima odnose se na nabavke i rashodovanje računarske opreme.

Nekretnine, postrojenja i oprema u najvećem dijelu predstavljaju građevinski objekti i oprema za obavljanje osnovne djelatnosti. Struktura ove imovine i promjene na istima u revidiranoj godini daju se u slijedećoj tabeli:

- u 000 KM -

Opis	Zemljište	Gradevin. objekti	Oprema	Mat.sred. u pripr.	Ulag.u nekretn.	Ostala mat.sred.	Ukupno
1 Nabavna vrijednost							
Stanje na dan 31.12.2006.	75.938	2.799.021	1.522.139	87.387	152	3.393	4.488.030
- direktna povećanja	45	2.730	17.620	119.798	0	437	140.630
- prij.sa inv.u toku	409	20.953	19.535	(41.782)	0	0	(885)
- otuđ.i rashodovanje	(55)	(3.334)	(6.941)	(3)	0	(5)	(10.338)
- ostalo	0	615	6.333	(18.871)	0	(696)	(12.619)
Stanje na dan 31.12.2007.	76.337	2.819.985	1.558.686	146.529	152	3.129	4.604.818
2 Akumulir.amortizacija:							
Stanje na dan 31.12.2006.	0	1.140.388	674.751	84	0	1.996	1.817.219
- amortizacija za 2007.	0	61.962	70.235	160	0	581	132.938
- otuđenje i rashodovanje	0	(2.252)	(5.038)	(2)	0	(11)	(7.303)
- ostalo	0	(260)	2.652	(15)	0	(162)	2.215
Stanje na dan 31.12.2007.	0	1.199.838	742.600	227	0	2.404	1.945.069
3 Neto knjigov.vrijednost							
Stanje na dan 31.12.2006.	75.938	1.658.633	847.388	87.303	152	1.397	2.670.811
Stanje na dan 31.12.2007.	76.337	1.620.147	816.086	146.302	152	725	2.659.749

Imovina koju je Društvo imalo u posjedu na datum procjene (izvršene 2004. godine) iskazani su u bilansu stanja po njihovom revalorizovanom iznosu, koji predstavlja njihovu fer vrijednost na dan revalorizacije, umanjenu za ukupnu naknadnu akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke od umanjenja. Nekretnine, postrojenja i oprema nabavljeni nakon procjene vrednovani su i iskazani po trošku nabave, odnosno, po nabavnoj vrijednosti.

Promjene na nekretninama, postrojenjima i opremi u 2007. godini, odnosile su se na:

- direktna povećanja, koja se u najvećem dijelu odnose na donacije privatnih priključaka, knjižene direktno na sredstvo, a ne preko konta investicija u toku;
- prijenos sa investicija u toku, koji je vršen nakon kolaudacije i tehničkog prijema, kada su pojedinačna sredstva aktivirana - data u upotrebu;
- otuđenja i rashodovanja, po prijedlozima popisnih komisija, a na osnovu odluka Nadzornog odbora. Radi se o otpisu i rashodovanju različitih sredstava (dalekovodi, kablovi, trafostanice, vozila, sredstava veze, namještaj i računarska oprema);
- ostale promjene, koje se odnose transakcije u okviru Društva, preraspodjele sredstava između dijelova Društva i reklasifikacije, prema pismenim nalogima odgovornih lica.
- Sredstva u pripremi iskazana su po trošku.

U 2007. godini nastavljene su aktivnosti na izradi projektne dokumentacije vezane za izgradnju malih hidrocentrala na slivu rijeke Neretvice i Ljute, shodno Odluci Nadzornog odbora, od 26.01.2006. godine. Poslove projektovanja obavlja Energoinvest d.d. Sarajevo, po Ugovoru iz 2006. godine. Osnov za navedeni projekat je Ugovor o koncesiji, od 01.12.2005. godine, između Konzorcija (JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo i ino firma Turboinštitut d.d. Ljubljana, Republika Slovenija) i Općine Konjic. Sporazum o konzorciju između Društva i firme Turboinštitut d.d. Ljubljana, zaključen je 03.06.2005. godine.

Krajem 2007. godine izvršena je reklasifikacija ovih troškova. Troškovi u iznosu od 612.845 KM su sa stalnih nematerijalnih sredstava reklasifikovani u materijalna sredstva u pripremi, obzirom da se isti, prema opredjeljenju Uprave, odnose na izgradnju novih sredstava i samim tim ispunjavaju uslove za kapitaliziranje. Prethodno je Nadzorni odbor donio Odluku o Projektu izgradnje malih hidroelektrana na slivu rijeke Neretvice i slivu rijeke Ljute, od 30.08.2007. godine, ukupne predračunske vrijednosti od 120.000.000 KM. U septembru 2008. godine, raskinut je Sporazum o konzorciju, a nakon toga i ugovor sa firmom Energoinvest d.d. Nismo upoznati o daljim aktivnostima u vezi ovog projekta.

Na datum bilansa, Društvo nije vršilo procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno zahtjevu MRS 36 – Umanjenje imovine, a u vezi sa MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema.

Osnov za obračun amortizacije za 2007. godinu je Odluka Nadzornog odbora o konačnom obračunu amortizacije i revalorizacije stalnih sredstava, od 27.02.2008. godine. Prema istoj Odluci, obračun amortizacije vrši se na bazi procijenjene nabavne vrijednosti sredstva, po stopama koje je utvrdio procijenitelj. Za novonabavljena sredstva obračun amortizacije vrši se na bazi nabavne vrijednosti i procijenjenog nominalnog vijeka upotrebe. Sve stope amortizacije su minimalne.

Procijenjeni vijek trajanja i stope amortizacije za karakteristična sredstva su:

Naziv sredstva	Vijek trajanja (u god.)	Stopa amortizacije (%)
Brane – betonske	67	1,50
Zgrade	od 25 do 80	od 1,25 do 4,00
Postrojenja i oprema	od 5 do 40	od 2,50 do 20,00
Nadzemni vodovi	od 12 do 33	od 3,00 do 8,33
Ostala oprema	od 3 do 5	od 20,00 do 33,33

Zaštita imovine

Godišnji popis obavljen je blagovremeno. Popis je izvršen na nivou svake podružnice, koje imaju vlastite aplikacije stalnih sredstava. Usvojen je Elaborat o popisu. Otpisi i isknjiženja provedeni su na osnovu odluka Nadzornog odbora.

Društvo ne raspolaže sa dokumentacijom o vlasništvu za sve nekretnine iskazane u finansijskim izvještajima. Prema navodima odgovornih, pokrenute su aktivnosti u cilju rješavanja imovinsko-pravnih odnosa i zaštite imovine koja nije u posjedu, ali postupci nisu okončani.

Još uvijek nisu okončane ni aktivnosti vezane za povrat i preuzimanje u posjed objekata društvenog standarda (odmarališta), u vlasništvu Društva u Hrvatskoj i Crnoj Gori.

*Kontinuirano pratiti informacije u vezi vrijednosti stalnih sredstava i blagovremeno pokrenuti aktivnosti i postupati prema zahtjevu iz paragrafa 9. MRS 36 – Smanjenje vrijednosti sredstava;
Intenzivirati aktivnosti vezane za obezbjeđenje dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina kod nadležnih sudova.*

Dugoročna finansijska ulaganja odnose se na udjele u drugim pravnim licima i oročene depozite kod banaka. Najveći dio u iznosu od 137.756.369 KM odnosi se na oročene depozite kod banaka. Odabir banaka vršen je po pozivu, shodno Uputstvu o postupku i načinu odabira najpovoljnije banke za oročenje depozita. Evidentno je da se pri donošenju odluke o oročavanju sredstava i odabiru banaka vodilo računa o disperziji rizika. Novčana sredstva oročena su kod više banaka, uz kamatne stope u rasponu od 5,02 % do 6,85 %.

Dugoročna potraživanja odnose se na potraživanja od rudnika iz ranijeg perioda koji su na osnovu odluka Nadzornog odbora, uz saglasnost resornog ministarstva reprogramirani i sa konta kratkoročnih potraživanja preneseni na dugoročna.

Dugoročna razgraničenja predstavljaju razgraničene kamate na dugoročna reprogramirana potraživanja.

5.5 Potraživanja

U finansijskim izvještajima Društva, na datum bilansa, iskazana su slijedeća potraživanja:

	31.12.2007.	31.12.2006.
POTRAŽIVANJA	494.244.669	473.213.075
Potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu	101.559.167	93.202.489
- Kupci u zemlji	136.132.102	135.330.077
- Kupci u zemlji – redovni	84.989.809	86.606.548
- Sumnjiva i sporna potraž.od kupaca u zemlji	18.063.021	15.560.130
- Utuženi kupci u zemlji	33.079.272	33.163.399
- Kupci u inostranstvu	9.171.030	7.833.241
- Ostala potraživanja	17.396	(17.751)
- Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca	(43.761.361)	(49.943.078)
Druga kratkoročna potraživanja	385.024.980	379.381.257
Kratkoročni finansijski plasmani	7.660.522	629.329

Politike potraživanja uređene su Uputstvom za modul »Sumnjiva i sporna potraživanja« u aplikativnom softveru SOEE (sistem obračuna i naplate el.energije), iz 2004. godine. Isti sadrži Korisnički priručnik za modul »sumnjiva i sporna potraživanja« i Uputstvo o utvrđivanju, praćenju i vođenju sumnjivih i spornih potraživanja po osnovu isporučene električne energije i ostalih dobara i usluga. Krajem 2007. godine doneseno je novo Uputstvo o utvrđivanju, praćenju i vođenju sumnjivih i spornih potraživanja po osnovu isporučene električne energije i ostalih dobara i usluga (u daljem tekstu – Uputstvo).

- U okviru **potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu**, najveći dio odnosi se na **potraživanja od kupaca u zemlji, i to od distributivnih potrošača**, koje čine pravna i fizička lica i domaćinstava. Ista su iskazana u iznosu od 62.385.000 KM. Potraživanja od pravnih i fizičkih lica iznose 34.909.252 KM, a potraživanja od domaćinstava 27.475.748 KM.

Potraživanja od **kupaca u zemlji - veliki potrošači** iskazani su u iznosu od 16.531.502 KM. U ovu kategoriju svrstani su tzv. »specijalni« potrošači električne energije, koji ispunjavaju uslove definisane pravilima o Opštim uslovima za isporuku električne energije. Ovi kupci vode se na nivou Direkcije Društva. U iste spadaju: Mittal Steel Zenica, Željeznice FBiH, Željezara Ilijaš, Tvornica cementa Kakanj, KTK Visoko, Epzada Čaplina i Polihem Tuzla. U skladu sa Elektroenergetskim bilansom za svaku godinu, na osnovu prethodno usaglašenih potreba, sa istima se zaključuju ugovori. Osnov za sačinjavanje ugovora su Opšti uslovi za isporuku električne energije²⁾, Tarifni sistem i tarifni stavovi za prodaju električne energije. Naplata potraživanja od ove kategorije kupaca je redovna.

Potraživanja od kupaca u inostranstvu iskazana su u iznosu od 9.171.030 KM. Prodaja električne energije u inostranstvo vrši se na osnovu raspisanog međunarodnog tendera, nakon podmirenja domaćih kupaca i potrošača.

Prema važećem Uputstvu, naprijed navedena potraživanja vode se i iskazuju kao redovna. Ista se odnose na potraživanja do 90 dana, računajući od datuma očitavanja utrošene električne energije, isporuke drugih dobara ili izvršene usluge. Nakon isteka ovog roka, shodno Uputstvu, potraživanja se prenose na sumnjiva i sporna.

Sumnjiva i sporna potraživanja kupaca u zemlji u iznosu od 18.063.022 KM, za 16,09 % veća su od istih potraživanja iskazanih na datum prethodnog bilansa. U okviru ovih potraživanja, 8.256.680 KM odnosi se na sumnjiva i sporna potraživanja od velikih potrošača, a 9.806.342 KM na potraživanja od distributivnih kupaca. Kod velikih potrošača, najveći dio od 7.112.516 KM, odnosi se na kupca "Polihem" Tuzla. Prema navodima odgovornih, 6.781.990 KM odnosi se na raniji period i isti iznos uključen je u stečajnu masu, u postupku koji se trenutno provodi nad istom firmom. Preostalih 330.526 KM odnosi se na manje plaćene fakture iz 2007. godine, od čega je dio u iznosu od 184.523 KM utužen.

Utuzeni kupci u zemlji iskazani u iznosu od 33.079.272 KM, na nivou su ove kategorije kupaca na datum prethodnog bilansa. Prema Uputstvu, utuženja se vrše nakon što potraživanja nisu naplaćena ni nakon poduzetih mjera prisilne naplate (pisane opomene, privremene obustave, isključenje električne energije i sl.). Postupci prisilne naplate i utuženja distributivnih kupaca uređeni su posebnim internim procedurama.

Otpis sumnjivih i spornih potraživanja

Prema važećem Uputstvu, Uprava Društva, na prijedlog posebno imenovanog Stručnog tima, dva puta godišnje predlaže Nadzornom odboru odluku o otpisu sudski utuženih potraživanja starijih od 360 dana, računajući od datuma podnošenja tužbe.

Tako je na prijedlog Stručnog tima, Nadzorni odbor 27.12.2007. godine donio odluke o otpisu nenaplativih sumnjivih, spornih i utuženih potraživanja, **u ukupnom iznosu od 2.997.048 KM**. U odlukama se navodi da će se otpis potraživanja izvršiti na teret rashoda za 2007. godinu, shodno važećem Uputstvu.

Međutim, otpis ovih potraživanja nije izvršen na teret rashoda, u skladu sa odlukama, već na teret kapitala.

Na isti način izvršen je i otpis slijedećih potraživanja: po osnovu kamata u iznosu od 273.536 KM, starijih od 360 dana koja nisu utužena u iznosu od 523.165 KM i sumnjivih i spornih starijih od 360 dana u iznosu od 114.678 KM. **Ukupan iznos ovih potraživanja je 911.379 KM**. Otpis je izvršen na datum bilansa, bez odluke organa upravljanja. Nadzorni odbor je naknadno, na sjednici održanoj 17.03.2008. godine, donio odluku o predmetnim otpisima.

Opšti uslovi za isporuku električne energije²⁾ - zaključno sa 31.12.2008. godine, važili su Opšti uslovi koje je donio Upravni odbor Društva 1999. godine. U 2008. godini, Regulatorna komisija za električnu energiju u Federaciji BiH (FERK) donijela je nove Opšte uslove za isporuku električne energije, čija je primjena od 01.01.2009. godine. Tarifni sistem i tarifne stavove za prodaju el.energije nekvalificiranim (tarifnim) kupcima takođe donosi FERK. U 2007. godini, primjenjivali su se Tarifni stavovi utvrđeni 24.03.2006. godine. Od 01.01.2008. godine, primjenjuju se Tarifni stavovi koje je donio FERK 29.12.2007. godine.

I potraživanja po osnovu kamata starija od godine dana, u iznosu od 575.746 KM otpisana su na teret rashoda, a **potraživanja preko dvije godine, u iznosu od 1.308.358 KM na teret kapitala** (gubitak), shodno odluci Nadzornog odbora.

Naprijed navedena potraživanja u ukupnom iznosu od 5.216.785 KM, otpisana su na teret kapitala, pozivajući se na MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške i ista su knjižena kao korekcija početnog stanja.

Mi ne možemo potvrditi da su primjenjene politike otpisa potraživanja i provedeni računovodstveni postupci u potpunosti u skladu sa zahtjevima iz MSFI i MRS i da nije bilo osnova pozivati se na MRS 8.

Paragrafom 5. MRS 8, definisan je pojam greške, a paragrafom 41. istog Standarda, postupak u slučaju otkrivanju greške iz prethodnog razdoblja.

Mi ne smatramo da se u naprijed navedenim slučajevima radi o materijalno značajnim greškama koje su otkrivene, već o nepriznavanju značajnih stavki čiji su iznosi bili poznati, a računovodstveni postupci propisani. Izostale su aktivnosti na pravovremenom priznavanju ovih stavki prema zahtjevu iz paragrafa 37. i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i paragrafa 18. MRS 18 – Prihodi.

Paragraf 37. Okvira nalaže opreznost prilikom pripreme i sastavljanja finansijskih izvještaja, posebno nenaplativih potraživanja, a paragraf 85. zahtijeva da se potraživanja čiji se stepen nenaplativosti smatra vjerovatnim priznaje kao rashod. Isto zahtijeva i paragraf 18. MRS 18, prema kojem se nenaplativi iznos potraživanja koji je već uključen u prihod priznaje kao rashod.

Društvo nije u potpunosti postupalo prema naprijed navedenim zahtjevima.

I pored svega, provedeni računovodstveni postupci u vezi otpisa potraživanja, koji su priznati kao greške iz prethodnog perioda, nisu objavljeni u finansijskim izvještajima, kako se zahtijeva paragrafom 49. MRS 8.

Evidentno je i da važeće Uputstvo nije u potpunosti usaglašeno sa istima.

Prema Uputstvu, prenos na sumnjiva potraživanja treba da se vrši po isteku 90 dana od datuma očitavanja el.energije. Nakon neuspješno provedenih procedura prisilne naplate, koje se prema internim procedurama provode u što kraćem roku, pokreću se tužbe. Prijedlog za otpis sudski utuženih potraživanja starijih od 360 dana, računajući od datuma podnošenja tužbe, uglavnom se sačinjava na datum bilansa. Prema ovako uređenim procedurama, otpis utuženih potraživanja vrši se po isteku od najmanje 450 dana (ili 15 mjeseci), i to ne svih utuženih, već samo onih koje predloži Stručni tim.

Primjena ovakvog Uputstva ima uticaja i odražava se na poslovni rezultat. Njegovom dosljednom primjenom i u narednim periodima bi se na isti način sva potraživanja preko jedne godine knjižila na teret akumuliranog gubitka, što nije u skladu sa naprijed navedenim zahtjevima iz Okvira i standarda. Iako bi u konačnici efekat bio isti, odrazio bi se na kapitalu, primjenom važećeg Uputstva i računovodstvenim postupcima koji se provode, precijenjuju se rezultati poslovanja obračunskog perioda.

Potvrda naprijed navedenih konstatacija su i odluke Nadzornog odbora o otpisu nenaplativih sumnjivih, spornih i utuženih potraživanja, u ukupnom iznosu od 2.051.917 KM, donesene 17.07.2008. godine, prema kojima će se potraživanja starosti do jedne godine knjižiti na teret rashoda, a potraživanja preko jedne godine knjižiti na teret akumuliranog gubitka.

Mi ne možemo potvrditi i da se važeće Uputstvo dosljedno i u potpunosti poštuje.

Kod velikih potrošača, nije izvršen otpis utuženih potraživanja od "Polihem"-a Tuzla, u iznosu od 184.523 KM, dok potraživanja iz ranijeg perioda od firme »Intrade Energija«, u iznosu od 25.355 KM, nisu ni utužena, niti je izvršen njihov otpis.

Za distributivne kupce nismo u mogućnosti kvantificirati ove iznose.

Zbog neiskazivanja ročne strukture potraživanja i usvojene politike vođenja, mi ne možemo potvrditi pravilnost iskazanih potraživanja od distributivnih kupaca, iznos istih čija je naplata neizvjesna, a nisu otpisana, kao ni ukupan efekat na finansijske izvještaje.

Važeće Uputstvo o utvrđivanju, praćenju i vođenju sumnjivih i spornih potraživanja po osnovu isporučene električne energije i ostalih dobara i usluga u potpunosti uskladiti sa zahtjevima iz Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i MRS 18 – Prihodi;

Prenos potraživanja po svim osnovama vršiti u skladu sa dopunjenim Uputstvom, utuženja vršiti blagovremeno, a otpis potraživanja po automatizmu, bez prijedloga Stručnog tima;

Obezbjediti iskazivanje potraživanja po ročnosti.

U okviru **drugih kratkoročnih potraživanja**, iskazanih u iznosu od 385.024.980 KM, najveći dio od 377.634.626 KM odnosi se na potraživanja po osnovu internih odnosa. Preostalih 7.390.354 KM odnosi se na ostala potraživanja (po osnovu više plaćenih obaveza, refundacije bolovanja, potraživanja od uposlenika, potraživanja po osnovu akontacije poreza na dobit, dati avansi, potraživanja po osnovu šteta).

Kratkoročni finansijski plasmani iskazani u iznosu od 7.660.522 KM, odnose se na potraživanja po datim kreditima, datim kratkoročnim depozitima i potraživanja po osnovu reprogramiranog duga.

5.6 Novac i novčani ekvivalenti

Novčana sredstva iskazana kao gotovina i ekvivalenti gotovine, na datum bilansa iznosila su:

	31.12.2007.	31.12.2006.
Gotovina i ekvivalenti gotovine	152.847.673	151.495.130
Žiro račun i tekući računi	24.740.787	39.325.822
Otvoreni akreditivi u KM	26.015	20.632
Blagajna	53.572	58.651
Devizni račun	126.295.811	105.007.196
Otvoreni devizni akreditiv	225.016	3.482.299
Devizna blagajna	24.313	23.222
Ostala novčana sredstva	1.482.159	3.577.308

Gotovina i ekvivalenti gotovine odnose se na sredstva koja se vode na računima i u blagajnama Društva. Transakcijski računi otvoreni su kod više banaka. Raspolaganje sa sredstvima je kolektivno. Naloge za prijenos sredstava, pored generalnog direktora, potpisuju članovi Uprave ili drugo ovlašteno rukovodno lice.

5.7 Obaveze

U finansijskim izvještajima na datum bilansa, iskazane su slijedeće obaveze:

	31.12.2007.	31.12.2006.
OBAVEZE	714.207.253	721.446.182
Dugoročne obaveze	244.893.678	260.287.036
Dugoročne finansijske obaveze	82.751.288	98.773.852
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	162.142.390	161.513.184
Kratkoročne obaveze	469.313.575	461.159.146
Kratkoročne finansijske obaveze	394.057.263	397.999.594
Obaveze prema dobavljačima	67.386.948	46.665.728
Ostale obaveze i pasivna vremenska razgraničenja	7.869.364	16.493.824

U Društvu se ni obaveze ne vode po ročnosti.

U okviru **dugoročnih finansijskih obaveza**, najveće su obaveze po osnovu finansijskih kredita iz inostranstva u iznosu od 75.948.285 KM. Izvršenje obaveza po osnovu istih vrši se na osnovu otplatnih planova. U skladu s MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja, vrši se prijenos obaveza koje dospijevaju do 1 godine sa dugoročnih na kratkoročne obaveze.

U okviru **dugoročnih razgraničenja i rezervisanja**, obračunata rezervisanja po započetim sudskim postupcima iskazana su u iznosu od 5.768.514 KM.

Na datum bilansa, po prvi put izvršena su rezervisanja po osnovu započetih sudskih sporova koja su se vodila i koja se vode protiv Društva, iako je i u prethodnim revizijama ukazivano na ovu obavezu i date preporuke. Od ukupne vrijednosti pravnih sporova koji su prema prezentiranim podacima iznosili 41.133.024 KM, rezervisano je 5.768.514 KM. Na teret ukalkulisanih troškova rezervisanja knjiženo je

438.386 KM, a **najveći dio obračunatih rezervisanja, u iznosu od 5.330.128 KM, knjižen je na teret kapitala** (gubitak), kao korekcija početnog stanja, pozivajući se na MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, dok je preostali dio knjižen na troškove obračunskog perioda. Na troškove perioda knjižena su rezervisanja po osnovu sudskih sporova čiji su postupci do godine dana, dok su na teret kapitala knjižena rezervisanja po osnovu sudskih sporova preko godine dana. Kao i otpis potraživanja, rezervisanja su tretirana kao greška iz prethodnog perioda.

Mi smatramo da se u naprijed navedenim slučajevima ne radi o greškama koje su otkrivene, već o nepriznavanju stavki čiji su iznosili bili poznati, a računovodstveni postupci propisani.

Prema paragrafu 36. i 41. MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, rezervisanje u poslovanju predstavlja trošak, odnosno, rashod i kao takvo treba biti priznato prije obračuna dobiti i poreza na dobit.

Izostale su aktivnosti i na pravovremenom priznavanju rezervisanja, shodno zahtjevu iz naprijed navedenih paragrafa MRS 37. Iako su postojale pouzdane informacije o značajnim sudskim sporovima, a na obavezu rezervisanja ukazivale i prethodne revizije, nije se vršio obračun i priznavanje rezervisanja.

U vezi priznavanja rezervisanja, Društvo nije postupilo ni prema zahtjevu iz paragrafa 84. MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, jer ista nije objavilo.

U okviru **kratkoročnih obaveza**, najveći dio odnosi se na iskazane obaveze po osnovu internih odnosa u iznosu od 377.634.626 KM. Obaveze prema dobavljačima, u iznosu od 67.386.948 KM, za 44,40 % veće su od istih iskazanih u prethodnoj godini.

Priznavanje i iskazivanje obračunatih rezervisanja vršiti isključivo u skladu sa MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva;

Postojeću IT aplikaciju dograditi i obezbjediti iskazivanje obaveza po ročnosti.

5.8 Kapital

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazan je slijedeći kapital:

	31.12.2007.	31.12.2006.
KAPITAL	2.849.782.023	2.838.249.437
Osnovni dionički kapital	3.035.556.596	3.035.556.596
Pozitivni efekti revalorizacije	686.933.236	688.149.681
Akumulirana (zadržana) dobit	14.594.981	8.023.500
Gubitak	(898.838.473)	(898.844.012)
Dobit tekuće godine	11.535.684	5.363.672

Osnovni kapital Društva utvrđen rješenjem Agencije za privatizaciju u Federaciji BiH i registrovan rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu iz 2004. godine iznosi 3.035.556.596 KM. Vlasničku strukturu čini 90 % državni kapital i 10 % dionički kapital, realizovan putem javnog upisa dionica.

Pozitivni efekti revalorizacije nastali su po osnovu procjene stalnih sredstava, izvršene u 2005. godine, čija je implementacija u najvećem dijelu obavljena u 2006. godini, ali su efekti procjene knjiženi i u 2007. godini, kao korekcija početnog stanja.

Akumulirana dobit predstavlja neraspoređenu dobit iz prethodnog perioda. Prema rezultatima poslovanja, Društvo je u 2005. godini iskazalo dobit u iznosu od 2.690.160 KM, a u 2006. godini, 5.363.672 KM. Preostalih 6.571.481 KM odnosi se na revalorizacijski višak knjižen po osnovu isknjiženja revalorizovane imovine.

Zaključno sa 2004. godinom, Društvo je poslovalo sa gubitkom.

Gubitak se odnosi na gubitke iskazane u 2002., 2003. i 2004. godini, iz rezultata poslovanja, kao i gubitke po osnovu usklađivanja početnog bilansa, negativne efekte procjene implementirane u 2005. godini i gubitke knjižene po nalogu vanjskog revizora.

Po okončanju poslovne 2006. godine i iskazane dobiti u iznosu od 5.363.672 KM, početkom 2007. godine, Upravi, menadžerima i svim zaposlenima isplaćene su stimulacije plaća u bruto iznosu od 9.677.919 KM. Naknadno su od strane vanjskog revizora konstatovani nepravilno provedeni računovodstveni postupci

u prethodnom periodu. Prilikom pripreme finansijskih izvještaja za 2007. godinu, na teret kapitala knjiženo je 15.730.522 KM. Prema izjavama odgovornih, radi se negativnim efektima procjene na donirana sredstva po preporuci vanjskog revizora. Nismo revidirali ove postupke. I na datum bilansa, na teret kapitala, kao korekcija početnog stanja, po osnovu ispravki grešaka iz prethodnog perioda po ostalim osnovama, knjiženo je 41.259.812 KM.

Istovremeno, iskazana je dobit u 2007. godini, u iznosu od 11.535.684 KM.

Nismo revidirali računovodstvene postupke vezane za ispravke grešaka iz prethodnog perioda, a koje su, pozivajući se na MRS 8 – Računovodstvene politike, na datum bilansa, na kapitalu iskazane kao korekcija početnog stanja. Izuzetak predstavljaju revidirane transakcije vezane za otpis potraživanja i izvršena rezervisanja.

Iako je u proteklom periodu iskazana dobit u poslovanju, u ukupnom iznosu od 19.589.516 KM, stvarni efekti rezultata poslovanja iskazali su se na kapitalu, prema kojima je povećan gubitak. Evidentno je da je nakon izvršenog upisa i registracije dioničkog kapitala, osnovni kapital Društva, kao i ukupni, u odnosu na registrovani, značajno smanjen. Na osnovu obavljene predmetne revizije, mi nismo u mogućnosti kvantificirati ukupan iznos dosadašnjeg gubitka iz poslovanja, a samim tim ni stvarni iznos osnovnog kapitala.

Organi upravljanja nisu razmatrali, niti su od strane osnivača poduzete aktivnosti u vezi značajnog smanjenja osnovnog kapitala.

Upoznati osnivače o značajnom smanjenju osnovnog kapitala, radi poduzimanja aktivnosti iz nadležnosti.

5.9 Prihodi

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima Društva, iskazani su slijedeći prihodi.

	31.12.2007.	31.12.2006.
PRIHODI	765.262.998	700.884.369
Prihodi od prodaje dobara i usluga	723.971.918	641.237.715
Prihodi od finansiranja	17.225.511	20.017.593
Ostali prihodi	24.065.569	39.629.061

Prihodi od prodaje dobara i usluga odnose se na prihode ostvarene po osnovu prodaje električne energije domaćim i ino kupcima, prodaje tehničke pare i toplotne energije i izvršenih usluga po različitim osnovama.

Prihodi po osnovu prodaje električne energije, iskazani u iznosu od 700.269.560 KM, za 12,05 % veći su od prihoda po istom osnovu u prethodnoj godini. U okviru istih, prihodi od prodaje domaćim kupcima, u iznosu od 575.409.677 KM, u odnosu na prethodnu godinu veći su za 6,52 %, dok su prihodi od prodaje ino kupcima, u iznosu od 113.764.303 KM veći za 59,95 %. Prihodi od prodaje električne energije distributivnim potrošačima (domaćinstva i ostali tarifni kupci) iznosili su 454.654.899 KM. Prihodi od prodaje direktnim (110 kV), tzv. „velikim“ potrošačima iznosili su 55.121.089 KM. Cijene za sve kupce (i tarifne i direktne) određuje Regulatorna komisija za električnu energiju (FERK), u skladu sa Opštim uslovima za isporuku električne i Tarifnim stavovima za prodaju električne energije.

Izuzetak su predstavljali prodaja električne energije JP „Elektroprivreda HZ HB“ i bilansni viškovi.

Prodaja električne energije JP „Elektroprivreda HZ HB“ u 2007. godini vršena je po Ugovoru od 20.10.2006. godine, koji je zaključen nakon provedenog postupka od strane istog preduzeća, u kojem je kao najpovoljniji ponuđač izabrano Društvo.

Bilansni viškovi prodati su u inostranstvo po cijenama koje su postignute na osnovu provedenog međunarodnog otvorenog postupaka. Prihodi od kupaca u inostranstvu iznosili su 113.764.304 KM i za 59,95 % veći su od prihoda ostvarenih po istom osnovu u prethodnoj godini.

Prihodi od tehnološke pare i toplotne energije iznosili su 10.617.852 KM, a ostvareni su po osnovu prodaje kupcima u Tuzli i Kaknju.

Prihodi od usluga iznosili su 23.174.923 KM. Izvršene usluge priključaka iznosile su 12.370.530 KM, zakupnine 527.435 KM, a preostalih 10.231.358 KM odnosi se na ostale usluge.

Prihodi od finansiranja iznosili su 17.225.511 KM. Najznačajniji su pozitivne kursne razlike, u iznosu od 4.297.978 KM, iskazane u skladu s MRS 21 – Efekti promjene kursa stranih valuta i kamate po raznim osnovama (zatezne, reprogramirani dug, deponovana sredstva i ostale), u iznosu od 12.421.224 KM.

Ostali prihodi najvećim dijelom odnose se na prihode od donacija, u iznosu od 12.095.026 KM, naplaćena prethodno otpisana potraživanja u iznosu od 4.089.696 KM i utvrđene viškove u iznosu od 2.647.544 KM.

Obračun zajedničkog prihoda

Obračun zajedničkog prihoda i dalje se vrši prema aktima (Pravilnik o utvrđivanju i raspoređivanju ukupnog prihoda iz 1993. godine i Uputstvo o utvrđivanju internih odnosa iz 2002. godine) koji nisu prilagođeni postojećoj organizaciji i načinu rada. Zajednički prihod raspoređuje se na osnovu odluke Nadzornog odbora o utvrđivanju i raspoređivanju prihoda i rashoda za obračunski period. Transakcije na relaciji Direkcija – dijelovi Društva i dalje se odvijaju na način da Direkcija, na osnovu dokumentacione osnove, dijelovima Društva doznachava sredstva za podmirenje tekućih troškova poslovanja i određena investiciona ulaganja. Za iznos doznacenih sredstava u Direkciji i dijelovima Društva formiraju se konta internih odnosa, konto potraživanja (2200) i s njim povezano konto obaveza (5398). Iz primljenih sredstava dijelovi Društva finansiraju troškove poslovanja i ostale izdatke. Usaglašavanje internih odnosa uglavnom se obavlja na datum bilansa, o čemu se sačinjavaju zapisnici.

Zbog neuređenog sistema internih odnosa, obračuna zajedničkog prihoda i nepostojanja internih cijena, u finansijskim izvještajima i dalje se iskazuju intreni odnosi. Tako je na datum bilansa, na navedenim kontima iskazan iznos od 377.634.460 KM, koji je rezultat višegodišnjeg kumuliranja salda po osnovu neusaglašenih internih odnosa.

Iskazivanje internih odnosa u finansijskim izvještajima nije u skladu sa zahtjevima iz Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, koji utvrđuje koncepte na kojima se zasniva sastavljanje i prezentacija finansijskih izvještaja.

Prema paragrafu 89. Okvira, sredstva se priznaju u bilansu stanja, kada je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi priticati u pravno lice, a prema zahtjevu iz paragrafa 91., obaveze se priznaju u bilansu stanja kada je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi proisteći iz podmirenja sadašnjih obaveza.

Zbog iskazivanja internih odnosa u finansijskim izvještajima, imovina i obaveze Društva na datum bilansa precijenjeni su za 377.634.626 KM.

Izvršiti konačno usaglašavanje i uspostaviti vođenje internih odnosa između Direkcije i dijelova Društva na način da se pravovremeno zatvaraju konta internih odnosa;

Postojeće interne akte dopuniti, posebno u dijelu praćenja prihoda i rashoda po mjestu i nosiocima, što podrazumijeva uređenje internih odnosa i obračun zajedničkog prihoda sa jasno utvrđenim kriterijima za raspodjelu ukupnog prihoda na dijelove Društva.

5.10 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su slijedeći rashodi:

	31.12.2007.	31.12.2006.
RASHODI	753.727.313	695.520.697
Operativni rashodi	739.897.617	666.081.230
Finansijski rashodi	5.787.077	18.561.562
Ostali rashodi	8.042.619	10.877.905

Ukupni rashodi u 2007. godini su za 8,37 % veći od ostvarenih rashoda u prethodnoj godini.

Operativni rashodi obuhvataju troškove prodatih proizvoda, roba, dobara i usluga, uključujući i troškove administracije i distribucije.

U okviru operativnih rashoda, najveći su **troškovi poslovanja** u iznosu od 727.846.470 KM i za 10,05 % veći su od troškova u prethodnoj godini. U strukturi troškova poslovanja, najveći dio predstavljaju sirovine i materijal, amortizacija i troškovi primanja zaposlenih.

- **Sirovine i materijal** iskazani u iznosu od 343.554.149 KM, za 19,57 % veći su od istih u prethodnoj godini. U okviru istih, 309.302.399 KM odnosi se na utrošeni materijal za proizvodnju el.energije (uglavnom ugalj). Nismo revidirali ove troškove.
- **Amortizacija** u iznosu od 133.682.752 KM je za 4,22 % manja od amortizacije obračunate u 2006. godini. Obračun amortizacije izvršen je po stopama koje je utvrdio procijenitelj. Osnov za obračun bila je odluka Nadzornog odbora o konačnom obračunu amortizacije i revalorizacije stalnih sredstava. Primjenjene su minimalne amortizacione stope.
- **Troškovi primanja zaposlenih** iskazani su u iznosu od 145.428.710 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 3,77 %. Ove troškove čine plaće i naknade u iznosu od 124.233.275 KM i troškovi zaposlenih u iznosu od 21.195.435 KM.

Obračun plaća i naknada vršio se prema Pravilniku o radu, Pravilniku o organizaciji, Sistematizaciji radnih mjesta i Metodologiji vrednovanja radnih mjesta. Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti elektroprivredne djelatnosti u Federaciji BiH ("Sl. novine FBiH", broj: 51/00) nije se primjenjivao. Pravilnik o radu, kojim su pored ostalog regulisane plaće i naknade, nije bio usklađen sa granskim kolektivnim ugovorom, izuzev u dijelu naknada kojim su regulisane jubilarne nagrade i otpremnine. Najniža plaća nije bila osnovica za obračun, a nisu se primjenjivali ni koeficijenti prema grupama složenosti iz Kolektivnog ugovora. Planom ljudskih resursa za 2007. godinu, predviđeno je smanjenje broja zaposlenih za 64, što je djelimično i realizovano. Iako je broj zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu smanjen za 21, primljeno je novih 85 uposlenika, 36 više od planiranog broja.

Obračun plaća vršio se na osnovu mjesečnog uputstva Generalnog direktora, dok se obračun plaća za menadžere vršio u skladu s odlukama Nadzornog odbora.

Početakom 2007. godine, Upravi i menadžerima, kao i svim zaposlenima isplaćene su stimulacije plaća.

Upravi i menadžerima isplata je izvršena prema posebnoj Odluci o primjeni člana 5. Odluke o kriterijima za utvrđivanje plaća i stimulacija rada menadžera, od 28.02.2007. godine. Ista se odnosila na 35 menadžera, koji su u prethodnoj godini imali taj status. Isplata je izvršena u februaru 2007. godine, u bruto iznosu 504.797 KM. Pojedini menadžerima isplaćeno je više od 30 % od ukupnih primanja u prethodnoj godini, što nije u skladu sa članom 5. naprijed navedene Odluke.

Isplata stimulacija zaposlenicima izvršena je na osnovu odluke Nadzornog odbora, od 25.01.2007. godine, bez prethodno donesenog akta kojim je takva isplata trebala da bude regulisana. Prema Pravilniku o radu, Nadzorni odbor je trebao da donese i poseban akt o kriterijima i mjerilima za utvrđivanje rezultata rada zaposlenika. Isti nije donesen. Isplata stimulacija zaposlenicima izvršena je u visini prosječno isplaćene plaće u istoj godini od 1.050 KM. U bruto iznosu isplaćeno je 9.173.122 KM. Nije vršena ocjena o radu, što je prema Pravilniku o radu trebalo učiniti. Ovi troškovi evidentirani su u 2006. godini.

U avgustu 2007. godine, zaključen je novi Kolektivni ugovor, sa primjenom od 01.01.2008. godine. Uvidom u obračun plaća za januar 2008. godine, uvjerali smo se da se isti primjenjuje. Još uvijek nije donesen poseban akt koji se odnosi na stimulatívni dio plaće.

U okviru ostalih troškova zaposlenih, regres za godišnji odmor u ukupnom iznosu od 3.573.000 KM, isplaćen je u skladu sa važećim propisima i vlastitim aktima. Svim zaposlenima isplaćeno je po 756 KM, na osnovu odluke generalnog direktora. Na više isplaćeni dio regresa od propisanog, neoporezivog, obračunat je i uplaćen pripadajući porez.

Donijeti akt o kriterijima i mjerilima za ocjenu rezultata rada zaposlenika, u skladu s važećim granskim kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu, a prema ostvarenim rezultatima rada;

Isplatu stimulacija vršiti na osnovu izvršene ocjene o radu zaposlenika, a isplate nagrada i stimulacija menadžerima vršiti u skladu sa važećim aktima.

- **Naknade i drugi troškovi članova Nadzornog odbora, Komisija, Odbora za reviziju**

Ove naknade iskazane su u iznosu od 419.386 KM. Članovima Nadzornog odbora ukupno je isplaćeno 348.557 KM, a članovima Odbora za reviziju 62.304 KM, u skladu sa odlukom Skupštine iz 2004. godine. Pojedinačne neto naknade članova Nadzornog odbora iznosile su od 37.343 KM do 48.436 KM.

Krajem 2007. godine, Vlada Federacije BiH donijela je Odluku o maksimalnom iznosu novčanih naknada predsjednicima i članovima nadzornih odbora u privrednim društvima imenovanim ispred državnog kapitala, sa početkom primjene od 01.01.2008. godine. Ista se nije primjenjivala od utvrđenog datuma, već od 29.03.2008. godine, tek nakon što je Skupština Društva donijela i vlastitu odluku, u skladu sa Odlukom Vlade.

Finansijski rashodi u najvećem dijelu, u iznosu od 1.467.240 KM, odnose se na redovne i zatezne kamate, gubici od umanjenja vrijednosti i otuđenja sredstava iznosili su 2.208.611 KM, negativne kursne razlike 6.773 KM, a preostalih 2.104.453 KM odnosi se na ostale finansijske rashode.

U okviru **ostalih rashoda**, najveći dio u iznosu od 6.000.357 KM odnosi se na naknadno utvrđene rashode iz ranijih godina. Ovi rashodi nastali su po osnovu izvršenih isplata naknada šteta, po konačnim sudskim presuda u postupcima koji su vođeni protiv Društva. Ostali rashodi po osnovu šteta iznosili su 1.123.929 KM, otpis nenaplativih potraživanja 402.650 KM, kazne i penali 480.667 KM i manjkovi 35.016 KM.

5.11 Sudski sporovi

Prema prezentiranim podacima, na datum bilansa, protiv Društva se vodilo 438 sudskih sporova, u vrijednosti od 41.133.024 KM. Istovremeno, Društvo je pokrenulo i na isti dan vodilo 20.020 sporova protiv pravnih, fizičkih lica i domaćinstava, u vrijednosti od 74.591.494 KM.

5.12 Javne nabavke

Javne nabavke provode se na nivou Društva. Ugovori o nabavkama u najvećem dijelu dodjeljivani su putem otvorenih i pregovaračkih postupaka bez objavljivanja.

U postupcima koje smo revidirali utvrdili smo da u svim slučajevima nisu u potpunosti ispoštovane procedure propisane Zakonom o javnim nabavkama BiH, njegovim provedbenim aktima i vlastitim aktima.

- Ugovori dodjeljeni putem otvorenih postupaka:

Zajedničko za ugovore koji su dodjeljeni putem otvorenih postupaka je neadekvatna primjena objavljenih kriterija i nedosljednost prilikom vrednovanja ponuda. Objavljeni kriteriji za dodjelu ugovora bili su ekonomski najpovoljnija ponuda. Ove kriterije činili su ekonomski uslovi (isključivo cijena) i tehnički uslovi. U okviru tehničkih uslova koji predstavlja kriterij za ocjenu tehničke vrijednosti ponude, kao jedan od podkriterija objavljeni su i kvalifikacioni kriteriji iz člana 26. Zakona o javnim nabavkama BiH. Osim kvalifikacionih, objavljeni su i ostali tehnički podkriteriji, kriteriji za dodjelu ugovora. U objavljenoj Tenderskoj dokumentaciji navedena je dosta obimna, posebno tehnička dokumentacija, koju je bilo potrebno dostaviti, ali bez naznake koja je eliminatorna. O tome su odlučivale komisije, prilikom ocjene tehničkog dijela ponuda. Evidentan je različit pristup komisija prilikom ocjenjivanja ponuda. Od kandidata koji su zadovoljili zahtjevne tehničke, kvalifikacione uslove, izabiran je kandidat koji je ponudio nižu cijenu, obzirom da ostali tehnički podkriteriji, kriteriji dodjele ugovora, nisu imali uticaja na konačan izbor. Prema ovako utvrđenim kriterijima, ni obavezna primjena preferencijalog tretmana domaćeg nije imala nikakvog uticaja na izbor.

Naprijed navedeno odnosilo se na slijedeće ugovore:

- **Nabavka samonosivih kablovskih snopova – izabrani ponuđač: “Rivin” d.o.o. Lukavac; Ugovor broj: 037-ED/06. Vrijednost ugovora: 3.426.561 KM**

Kriteriji za dodjelu ugovora bila je ekonomski najpovoljnija ponuda, uz primjenu preferencijalnog tretmana domaćeg. Na osnovu provedenog postupka, Komisija je kao najpovoljnijeg ponuđača predložila firmu „Kapis“ d.o.o. Tomislavgrad, čija je ponuda, po osnovu primjene preferencijalnog tretmana domaćeg, ocijenjena kao najpovoljnija. Međutim, izabran je drugi ponuđač, firma „Rivin“ d.o.o. Lukavac, čija je cijena, bez primjene preferencijalnog domaćeg, bila najniža. Ostali kriteriji nisu imali nikakvog uticaja na izbor.

- **Nabavka samonosivih kablovskih snopova – izabrani ponuđač: “Kapis” d.o.o. Tomislavgrad; Ugovor broj: 030-ED/07. Vrijednost ugovora: 1.308.848 KM**

U predmetnom postupku dostavljena je samo jedna ponuda. Postupak nije obnovljen, već je izabran ponuđač koji je jedini dostavio ponudu. U ovom postupku nije obezbjeđena konkurentnost. Ne možemo se složiti sa obrazloženjem komisije, da je „na smanjenje broja ponuda u odnosu na prethodnu godinu značajno uticala primjena preferencijalnog tretmana domaćeg“. Naprotiv, u prethodnom postupku uvjerali smo se da primjena istog nije imala nikakvog uticaja na izbor ponuđača.

U naprijed navedenim postupcima, iskazana je nedosljednost. Iako se radilo o istoj robi, u zapisnicima o ocjeni ponuda, različito su ocijenjivani (vrednovani) traženi zahtjevi. Prema zapisniku o ocjeni ponuda, u prvom postupku, jedan od eliminatornih zahtjeva bio i zahtjev pod 3.2. Certifikat o usklađenosti. Isti taj zahtjev nije bio eliminatoran u drugom postupku. Ovo potvrđuje naprijed konstatovano, da su u provedenim postupcima komisije pristupale različito, posebno ako se ima u vidu da u objavljenoj Tenderskoj dokumentaciji (u oba slučaja tražena je ista dokumentacija) nije navedeno koja je od tražene dokumentacije, prilikom ocjene ponuda, bila eliminatorna.

- **Nabavka armirano-betonskih stubova – izabrani ponuđač: “Malcom” d.o.o. Sarajevo; Ugovor broj: 044-ED/06. Vrijednost ugovora: 6.457.619 KM**

Na prvi objavljeni javni poziv dostavljena je jedna ponuda. Komisija je ocijenila da ponuda nije zadovoljila tražene tehničke uslove, radi čega je postupak poništen. U ponovljenom postupku dostavljene se četiri ponude. Eliminisan je ponuđač koji je ponudio najnižu cijenu. Prema zapisniku komisije, isti nije zadovoljio osnovne tehničke karakteristike.

I u ovom postupku iskazana je nedosljednost komisije. Prema zapisnicima o ocjeni ponude, različito su pristupalo prema traženim zahtjevima iz Tenderske dokumentacije. U prvom postupku, jedan od zahtjeva iz Tenderske dokumentacije – Tabela tehničke usaglašenosti, bio je eliminatoran, a u ponovljenom nije. U prvom postupku, ponudena cijena bila je za cca milion KM niža od cijene koju je ponudio izabrani ponuđač. I u drugom postupku, ponuđač koji je ponudio za 2,5 miliona KM nižu cijenu od cijene izabranog ponuđača, eliminisan je.

- **Nabavka energetskih transformatora 10(20)/0,4 kV - izabrani ponuđač: “Malcom” d.o.o. Ugovor broj: 001-ED/07. Vrijednost ugovora: 1.799.638 KM**

Po objavljivanju poziva, ponude je dostavilo šest ponuđača. Nakon otvaranja ponuda i saopštavanja ponuđenih cijena, u naredna dva mjeseca nisu provođene nikakve aktivnosti. U međuvremenu, izmijenjeni su stručni članovi komisije za predmetnu nabavku. Obzirom da su svi ponuđači dostavili nekompletnu dokumentaciju, komisija je zatražila dopunu ponuda. Niko od ponuđača nije dostavio potpunu dokumentaciju. Međutim, u daljem toku postupka, iskazana je nedosljednost komisije. Komisija je od nekih ponuđača prihvatila dostavljenu atestnu dokumentaciju za slične transformatore, ali nije uvažila pismene izjave drugih ponuđača da će atestnu dokumentaciju obezbijediti nakon potpisivanja ugovora, a prije isporuke. Komisija je zauzela stav da bi priznavanje izjava „o obezbjeđenju atesta prije prve isporuke“, kao zamjenskog dokumenta za atestnu dokumentaciju predstavljalo favorizovanje jednog ponuđača u odnosu na drugog.

Ne možemo se složiti sa ovakvim stavom komisije. Posebno ako se ima u vidu da je u Tenderskoj dokumentaciji, 8 – Dokumentacija, pod tačkom 8.1. (stav 6.) ostavljena mogućnost dostavljanja izjave, dok se pod tačkom 8.3. Dokumentacija koju je potrebno dostaviti uz isporuku, navodi da je „uz prvu isporuku dobavljač dužan dostaviti i ateste o obavljenim tipskim ispitivanjima...“

Prihvatanjem atesta za slične transformatore, komisija je favorizovala ponuđače koji su takve ateste dostavili i direktno uticala na izbor skupljeg ponuđača.

- **Isporuca 20 putničkih vozila marke »YARIS: Izabrani ponuđač: Autokuća »Smajlović« s.o.o. Srebrenik; Ugovor broj: 055-JP/07. Vrijednost ugovora: 367.771 KM**

Postupak dodjele ugovora dodijeljen je u ponovljenom postupku, u kojem su ponude dostavila tri ponuđača. I u predmetnoj Tenderskoj dokumentaciji objavljeni su dosta zahtjevni kriteriji. Tražene tehničke karakteristike predstavljale su tehničke karakteristike favorizovane i izabrane marke vozila.

- **Nabavka robe za bife Direkcije Društva. Izabrani ponuđač: »Lama« d.o.o. Sarajevo. Ugovor broj: 015-JP//06. Vrijednost ugovora: 86.851 KM**

Prema zapisniku komisije, tri ponuđača nisu ispunila tehničke karakteristike, jer nisu ponudili traženu marku prehrambenih proizvoda, što je izričito zabranjeno članom 14. stav 5) Zakona o javnim nabavkama BiH. Ovakvim pristupom komisije, favorizovana je ponuda četvrtog ponuđača, čija je ponuda bila najveća i koji je izabran. Nakon provedenog postupka u 2006. godini, po istom osnovu nisu provedeni postupci javnih nabavki. Na osnovu zaključenog aneksa ugovora, Društvo je robu nastavilo nabavljati od istog dobavljača i u narednom periodu, tokom 2007. i 2008. godine.

- Ugovori dodijeljeni u pregovaračkim postupcima bez objavljivanja obavještenja

I u pojedinim slučajevima dodjele ugovora putem pregovaračkih postupaka nismo se uvjerali da su kandidate sa kojima su vođeni pregovori jedini ponuđači koji su ispunjavali tražene uslove i da su sredstva korištena na najefikasniji način. Kod slijedećih ugovora dodijeljenih putem pregovaračkih postupaka, bez objavljivanja obavještenja, izostala konkurentnost i transparentnost:

- Izrada projektne dokumentacije za male hidroelektrane na slivu rijeke Neretvice i na slivu rijeke Ljute u općini Konjic. Izabrani kandidat: „Energoinvest“ d.d. Sarajevo. Vrijednost ugovora: 2.200.000 KM;
- Vršenje usluga kvalitativnog i kvantitativnog prijema uglja. Izabrani kandidat: „Inspekt RGH“ d.d. Sarajevo. Vrijednost ugovora: 1.257.132 KM;
- Izvršenje usluge na realizaciji zadatka „Razvoj strategije JP Elektroprivreda BiH d.d. sa posebnim osvrtom na integraciju poslovnih aktivnosti rudnika uglja JP Elektroprivrede BiH“. Izabrani kandidat: Deloitte Central Europe Limited, Nicosia, Republic of Cyprus. Vrijednost ugovora: 255.571 EUR (499.853 KM);
- Nabavka ispravljača i AKU baterija. Izabrani kandidat: „Energoinvest – SUE“ d.d. Sarajevo. Vrijednost ugovora: 122.296 KM;
- Vršenje usluga za odnose sa javnošću. Izabrani kandidat: „Login Public“ d.o.o. Sarajevo. Vrijednost ugovora: 60.000 KM;
- Usluge revizije preporuka datih od strane vanjskog revizora. Izabrani kandidat: „Revsar“ d.o.o. Sarajevo. Vrijednost ugovora: 60.000 KM;

- Osim naprijed navedenih ugovora, zaključenih na osnovu provedenih postupaka, **nabavke roba** izvršene su i od slijedećih dobavljača, **bez provedenih postupaka javnih nabavki**, i to: „Famis“ d.o.o. Mostar, u vrijednosti od 70.255 KM, „Bosna Sandžak“ d.o.o. Novi Travnik, u vrijednosti od 65.670 KM, „Elektropromet“ d.o.o. Tuzla, u vrijednosti od 551.855 KM, „Metplast“ d.o.o. Tuzla, u vrijednosti od 262.762 KM, „SMT Company“ d.o.o. Tuzla, u vrijednosti od 319.303 KM.

Preispitati dosadašnji način utvrđivanja i ocjene kriterija u otvorenim postupcima dodjele ugovora; U svim slučajevima nabavki dosljedno i u potpunosti postupati u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH i njegovim provedbenim aktima.

5.13 IT sistem

IT sistem Društva čine lokalne klijent server mreže uvezane vlastitom telekomunikacijskom mrežom i iznajmljenim telekomunikacijskim resursima BH Telekoma. Poslovne i radne procese iz bazne djelatnosti podržava više softverskih rješenja koja su dijelom razvijena vlastitim radom, nabavljena kao gotovi paketi ili su razvijeni po mjeri od strane eksternih softverskih firmi. Softveri su razvijeni alatima različitih tehnologija (web, klijent server, DOS aplikacije), a izvode se dijelom u kompleksnoj hardversko softverskoj infrastrukturi, distribuirano po dijelovima (podružnicama) ili na pojedinačnim PC koji nisu u mreži. Podaci se tehnikom replikacije prenose dvosmjerno iz podružnica i Direkcije. Aplikacije računovodstvenih analitika ne generiraju automatske naloge u glavnu knjigu računovodstvenu sintetiku.

Podaci dobiveni iz vanjskih sistema (banke i pošte), preuzimaju se elektronski u obliku tekstualnih fajlova. Za dio vlastitih softverskih rješenja, održavanje i razvoj vrše IT specijalisti Društva, a za nabavljene aplikacije eksterne firme, autori aplikacija (outsourcing). U odnosu na prethodnu reviziju izvršene su promjene u organizacijskoj strukturi u Društvu, kojom su IT funkcije i funkcije komunikacije spojene u jedan sektor za IKT. U aplikaciji SOEE, optimizirana je podrška šalteru, implementirano je barkodiranje računa i čitači bar koda, čime je smanjena mogućnost ljudske greške na unosu uplata po računima i povećana efikasnost rada. Na ispostavljenim računima za električnu energiju, ne navode se podaci o uplatama, što onemogućava potpunu informaciju o stanju kupca i što nije u službi potrošača.

Izvršeno je tuniranje baze i prijenos dijela podataka iz produkcijskih u arhivske baze, čime je povećana brzina odziva sistema. Očitavanje potrošnje električne energije u najvećem dijelu je manuelno, na liste sa kojih se podaci o potrošnji na isti način unose u aplikaciju SOEE. Dograđena je aplikacija za evidenciju priključaka i povezana sa SOEE.

U cilju eliminacije moguće ljudske greške na unosu podataka, automatizovati razmjenu podataka između aplikacijskih sistema;

U razmjeni podataka sa vanjskim sistemima implementirati adekvatne IT kontrole;

Planirati integralni aplikacijski sistem koji će obezbijediti brže i pouzdanije izvještaje, lakše održavanje i razvoj sistema.

5.14 Komentar

Uprava Društva je nakon ostavljenog roka dostavila Primjedbe na Nacrt izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja, broj: 05-23880/08, od 19.12.2008. godine. Za pojedine konstatacije u nalazu dato je obrazloženje, a za dio preporuka da su već poduzeli aktivnosti na njihovoj implementaciji.

Prihvatili smo određena dodatna pojašnjenja i dokumentaciono opravdane dokaze i sve što je imalo realnu osnovu za korekciju uključili u konačan Izvještaj.

Direktor
Sektora za finansijsku reviziju javnih preduzeća

Ismeta Junuzović dipl.oec.

Vođa tima

Sead Čorbo, revizor, dipl.oec.

Član Tima:

Nidheta Mlivić, mlađi revizor, dipl.oec.